

CONSIDERAȚII PRIVIND CONTRIBUȚIA BIBLIOTECII „HRISTO BOTEV” LA DEZVOLTAREA CULTURII BULGARE

Angela OLĂRESCU,
Biblioteca „Hristo Botev”,
filiala Bibliotecii Municipale
„B. P. Hasdeu”

Rezumat: Biblioteca bulgară „Hristo Botev” din Chișinău este una din cele 27 de filiale ale Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu” și promovează valorile culturale bulgare. Are o colecție bogată de carte și a devenit deja un centru cultural bulgar în Moldova. Pe parcursul a 29 de ani de activitate, biblioteca contribuie la dezvoltarea culturii bulgare prin scrierea articolelor despre personalități bulgare, prin desfășurarea serviciilor, activităților (conferințe științifice, medalioane-literare, festivaluri, mese rotunde, discuții/dezbateri, reviste bibliografice și expoziții de carte) cu tematică bulgară. Cunoaștem că etnicii bulgari au adus o contribuție deosebită în istoria Chișinăului, unii dintre ei fiind membri în consilii de administrare, alții – scriitori, poeți, istorici, filologi, iar câteva străzi din capitală le poartă numele.

Vreau să menționez că, în cadrul activităților desfășurate la bibliotecă, sunt marcate sărbătorile naționale și tradiționale bulgărești: Ziua Națională a Bulgariei, Zilele Scrisului și Culturii Slave sau tradiționale: Babinden, Trifan Zarezan ș.a., la care Ansamblul Etnofolcloric „Въгленче” interpretează melodii populare, scoțând în evidență portul popular, cântecul și dansul bulgar.

Cuvinte-cheie: bulgari, cultura bulgară, Chișinău, Bulgaria.

Abstract: The Bulgarian „Hristo Botev” library in Chișinău is one of the 27 branches of the Municipal „B.P. Hasdeu” Library and bases its activity on promotion of Bulgarian values. Library possesses a rich book collection, and has already become a Bulgarian cultural centre in Moldova. During 29 years of activity it provided the blooming of local Bulgarian culture, by writing articles on Bulgarian personalities, by carrying out services such as scientific conferences, literary medallions, festivals, round tables, discussions/debates, bibliographic magazines and book exhibitions, all on Bulgarian subject. We know that ethnic Bulgarians had greatly contributed to the history of Chișinău, activating as members of the administrative boards, as writers, poets, historians, philologists. Some streets in Chișinău are named after Bulgarian personalities.

Author mentions that activity carried out by the library's staff promote Bulgarian national holidays, giving historical and cultural data on most important of them, such as Bulgaria's National Day, Slavic Writing and Culture Days, or traditional celebrations like Babinden, Trifan Zarezan. etc. The „Въгленче” Ethno folklore ensemble which plays Bulgarian authentic songs this way highlights the Bulgarian people costumes, folk songs and dances.

Keywords: Bulgarians, Bulgarian culture, Bulgaria, Chișinău.

Biblioteca bulgară „Hristo Botev” din Chișinău este una din cele 27 de filiale ale Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu”. Întemeiată pe tradiție și modernitate, cu o colecție bogată de carte, se bazează pe promovarea valorilor bulgare, devenind deja un centru cultural bulgar în Moldova. Situată pe bulevardul Gr. Vieru 25, biblioteca poartă numele poetului și eroului național al Bulgariei – Hristo Botev (1848-1876). Cu o deosebită plăcere, vreau să menționez că Biblioteca „Hristo Botev” este o platformă unde sunt create toate condițiile pentru desfășurarea dialogului intercultural. Colaborarea fructuoasă cu comunitățile bulgare din Republica Moldova este una durabilă ce se fortifică an de an. Pe parcursul a 29 de ani de activitate, biblioteca contribuie la dezvoltarea culturii bulgare prin scrierea articolelor despre personalități bulgare, prin desfășurarea serviciilor și activităților (conferințe științifice, medalioane literare, festivaluri, mese rotunde, discuții/dezbateri, reviste bibliografice și expoziții de carte) cu tematică bulgară. De asemenea, participăm la multe activități republicane și municipale prezentând tuturor bogata colecție de carte în limba bulgară a bibliotecii, inclusiv operele bulgarilor basarabeni scrise în limba bulgară. În Chișinău este înălțat bustul lui Hristo Botev, este numită o stradă în cinstea lui, În fiecare an, în data de 6 ianuarie - de ziua nașterii, și la 2 iunie - de ziua morții poetului, la monumentul lui Hristo Botev, ce a devenit un loc de întâlnire a reprezentanților comunității bulgare din Chișinău, se depun flori, se citesc versuri ale poetului, se țin discursuri.

Cu începere din anul 2020, când pandemia de COVID-19 ne-a cauzat dificultăți în munca de zi cu zi, s-a modificat procesul de muncă în toate instituțiile din oraș, inclusiv în bibliotecile publice. Întâlnirile noastre și multe alte activități au început să se desfășoare în regim online, totul derulându-se în fond în afara bibliotecii. Însă toate acestea nu au influențat calitatea activităților. S-a îmbogățit considerabil baza de informații a fiecărei teme discutate, datorită extinderii hotarelor activităților – conferințelor științifice, serilor literare, întâlnirilor cu scriitorii, lansărilor de carte

ș.a. Pe platforma ZOOM, cu noi se conectau participanți din Moldova, țările vecine – Ucraina, România și Rusia, până și din țările mai îndepărtate – Bulgaria, Italia și Germania. Voi menționa că fiecare activitate a avut statut internațional. Unica problemă despre care nu pot să nu vorbesc este lipsa cititorilor în sală. În anii precedenți, ne mândream cu faptul că sala de lectură era arhiplină, activitățile se bucurau de un interes deosebit din partea utilizatorilor, printre acestea numărându-se conferințele științifice: „Oameni iluștri printre bulgari basarabeni”, „Basarabia – centru al mișcării de eliberare națională a bulgarilor”, precum și diverse lansări și prezentări de carte, ce scot în evidență evenimente istorice care au marcat de-a lungul timpului destinul și evoluția bulgarilor.

Cunoaștem că etnicii bulgari au adus o contribuție deosebită în istoria Chișinăului, unii dintre ei fiind membri în consilii de administrare, alții - scriitori, poeți, istorici, filologi, iar câteva străzi din capitală le poartă numele. Activitatea prodigioasă a Bibliotecii „Hristo Botev” este cunoscută și prin plasarea informației pe blogul <https://bibliobotev.wordpress.com/>, familiarizând beneficiarii cu performanțele și experiența sa. Unele compartimente ale blogului – *Caleidoscopul jubiliarilor*, *Personalități bulgare* – oferă informații despre viața și activitatea, operele bulgarilor basarabeni, valorificând contribuțiile considerabile ale personalităților de etnie bulgară în diferite domenii de activitate. Printre aceștia se numără scriitorul și jurnalistul Pencio Slaveikov, istoricul Constantin Poglubko, patriarhul literaturii bulgare Petr Burlak-Valkanov, artista poporului Anna Strezeva, dr. hab. în istorie, profesorul Nicolai Cervencov, dr. în istorie Elena Rațeeva, poetul și publicistul Nico Stoianov, poetul Peio Iavorov, poetul Aleksandr Gherov, poeta Liuba Dimitriu, publicistul și jurnalistul Gheorghii Rakovski, academicianul Aleksandr Teodorov-Balan – remarcabil om de știință al Bulgariei, și mulți alții. Pentru informații suplimentare, accesați linkurile: <https://bibliobotev.wordpress.com/personalitati-bulgare/> ; <https://bibliobotev.wordpress.com/%d0%ba%d0%b0%d0%bb>

%d0%b5%d0%b9%d0%b4%d0%be%d1%81%d0%ba%d0%be%d0%bf-%d1%8e%d0%b1%d0%b8%d0%bb%d1%8f%d1%80%d0%be%d0. Despre alte personalități bulgare basarabene sunt publicate informații în revista de specialitate „BiblioPolis” și „BiblioCity” (despre dr. în filologie Nadejda Cara, pictorul și poetul Dmitri Peicev, dr. habilitat în istorie, profesorul Nicolai Cervencov, jurnalista Maria Velicsar, cond. art. al Ansamblului Etnofolcloric „Въгленче” Anna Pagur, academicianul Ivan Zabunov).

Vreau să menționez că, în cadrul activităților desfășurate la bibliotecă, sunt marcate sărbătorile naționale și tradiționale bulgărești: Ziua Națională a Bulgariei, Zilele Scrisului și Culturii Slave sau tradiționale: Babinden, Trifan Zarezan, Lazarden ș.a. La aceste manifestări, Ansamblul Etnofolcloric „Въгленче” interpretează melodii populare și clasice, scoțând în evidență portul popular, cântecul și dansul bulgar.

Festivalul Internațional „Розите на България” (Trandafirii Bulgariei) se desfășoară în multe țări ale lumii. La 11 mai, mii de bulgari dansează tradiționala horă bulgărească, în cinstea sărbătorii religioase Sfinții Kiril și Metodi (patronii spirituali ai Bulgariei). Acest eveniment este organizat la inițiativa Ministerului Învățământului și Științei al Republicii Bulgaria, și are loc în toate țările unde se studiază limba bulgară, se promovează tradițiile și cultura bulgară. Scopul Festivalului Internațional este de a atrage atenția tuturor la cultura și tradițiile bulgare, alfabetul și limba bulgară, promovând dansurile populare și îndeosebi hora bulgară, la care participă maturii și copiii. Bulgarii, îmbrăcați în costume naționale, sub aceeași muzică dedicată sărbătorii, dansează demonstrând că portul național bulgar e la el acasă și poate fi prezentat în toată frumusețea sa. În cadrul Festivalului Internațional „Розите на България”, au loc diferite concursuri, iar cei mai activi participanți sunt premiați cu diplome de excelență.

Un alt festival neobișnuit este Festivalul Colindelor al Bulgarilor Basarabeni. La sărbătorile de iarnă, mai ales de Crăciun, se practică colindatul, o tradiție frumoasă moștenită de la strămoși, ce se transmite

din generație în generație, promovând valorile naționale ale fiecărui popor. Acest festival se desfășoară în incinta Bibliotecii „Hristo Botev”, unde participă diverse ansambluri etnofolclorice din Chișinău și din alte localități ale Moldovei („Въгленче”, mun. Chișinău, cond. art. Anna Pagur; „Изворче”, s. Victorovca, r-nul Cantemir, cond. art. Valentina Postica; „Рада”, s. Constantinovca, r-nul Căușeni, cond. art. Tatiana Derli) cu care colaborează biblioteca prezentând un variat program etnofolcloric: cântece, colinde, scenete din teatrul popular cu accesoriile necesare – măști de animale, crenguțe de corn care simbolizează la bulgari sănătate și putere, bastoane împodobite. Biblioteca este locul care ne unește pe noi toți prin muzică, tradiție, folclor și neam.

Biblioteca „Hristo Botev” participă în fiecare an, în luna septembrie, la Festivalul Republican al Etniilor cu genericul „Unitate prin diversitate”, ce se desfășoară în Grădina Publică din centrul Chișinăului. Reprezentanți ai 27 de etnii participă la acest frumos eveniment. Aici echipa bibliotecii prezintă expoziția de cărți intitulată „Bulgarii basarabeni despre ei înșiși”, care cuprinde o amplă informație despre istoria, cultura, tradițiile și obiceiurile naționale ale bulgarilor basarabeni, și o colecție de broderii confecționate în stil național bulgar. Colaboratorii bibliotecii, prin discuții cu oaspeții festivalului, îndeosebi cu cei interesați de istoria și cultura Bulgariei, promovează cultura, portul, tradițiile și obiceiurile naționale bulgare. În acest an, Festivalul Etniilor, ediția a XIX-a, organizat și desfășurat în format online de Biroul Relațiilor Interetnice din Republica Moldova în colaborare cu unele instituții și organizații etnoculturale din Chișinău, a valorificat obiceiurile, cultura, arta, tradițiile, portul popular, la care a participat și Biblioteca „Hristo Botev” cu filmul „Festivalul Republican al Etniilor”, ce include secvențe de la activitățile din cadrul acestui festival și imagini ce pun în lumină multe personalități chișinăuiene.

Bibliotecile publice din Chișinău nu sunt cele mai prezentabile, luminoase și atrăgătoare instituții ale capitalei, dar fiecare din-

tre ele își îndeplinesc cu sârguință misiunea importantă în spațiul informațional și educațional al societății. Biblioteca noastră își îndeplinesc, de asemenea, rolul său important de centru al literaturii și culturii bulgare, iar personalul său depune toate eforturile în acest sens timp de 29 de ani.

Echipa Bibliotecii „Hristo Botev”, pe parcursul mai multor ani, pune în practică toate cunoștințele și abilitățile profesionale, dezvăluind și demonstrând cât mai complet și mai diversificat chișinăuienilor

posibilitățile moderne ale instituției, îndeplinind la maximum toate cererile parvenite din partea utilizatorilor, insuflând dragostea pentru cărți și lectură de la o vârstă fragedă, pentru a familiariza toată lumea cu literatura și cultura bulgară, istoria și folclorul. Lista poate fi continuată, dar biblioteca mai are și multe alte direcții. Fie ca lumina focarului culturii bulgare, care arde și strălucește în Biblioteca bulgară „Hristo Botev” din Chișinău, să nu se stingă.

Referințe bibliografice:

1. CHIȘINĂU: bulevarde, străzi, piețe, parcuri. Chid enciclopedic. Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”, Chișinău, 2017. 352 p.
2. OLĂRESCU, Angela. Bulgarii în istoria Chișinăului. In: *BiblioPolis*. 2018, nr. 4, pp. 160-166. ISSN 1811-900X.
3. CÎSSA, Lidia. *Festivalul colindelor al bulgarilor basarabeni* [online]. [citată 20 aprilie 2021]. Disponibil: <https://www.bibliocity.blogspot.com/2019/12/festivalul-colindelor-al-bulgarilor.html>.
4. CÎSSA, Lidia. *Festivalul Republican al Etniilor* [online]. [citată 20 aprilie 2021]. Disponibil: <https://bibliobotev.wordpress.com/2019/09/18/festivalul-republican-al-etniilor/>
5. CÎSSA, Lidia. *Pictorul și poetul Dimitrie Peicev* [online]. [citată 9 martie 2021]. Disponibil: <http://www.bibliocity.blogspot.com/2018/05/pictorul-si-poetul-dimitrie-peicev.html>.
6. OLĂRESCU, Angela. *Ivan Zabunov – omul cu spirit enciclopedic*. [online]. [citată 24 martie 2021]. Disponibil: <https://www.bibliocity.blogspot.com/2018/06/ivan-zabunov-omul-cu-spirit-enciclopedic.html>
7. OLĂRESCU, Angela. *Festivalul Internațional „Розите на България”* [online]. [citată 20 aprilie 2021]. Disponibil: <https://www.bibliocity.blogspot.com/2018/05/festivalul-international.html>.
8. OLĂRESCU, Angela. Nicolai Cervencov – om al științei. In: *BiblioPolis*. 2018, nr. 1. pp. 127-129. ISSN 1811-900X.
9. OLĂRESCU, Angela. Maria Veliksar – promotor al valorilor culturale. In: *BiblioPolis*. 2017, nr. 2, pp. 136-143. ISSN 1811-900X.
10. БАРАБАШ, Лариса. *Педагог и Человек – Надежда Васильевна Кара* [online]. [citată 17 martie 2021]. Disponibil: <https://www.bibliocity.blogspot.com/2020/01/blog-post.html>
11. БАРАБАШ, Лариса. *Человек, влюбленный в народную песню* [online]. [citată 24 martie 2021]. Disponibil: https://www.bibliocity.blogspot.com/2018/11/blog-post_21.html
12. БОГОЕВА, Ирина. *Международна научна конференция „Бележити бесарабски българи” в Кишинев* [online]. [citată 9 martie 2021]. Disponibil: https://www.facebook.com/profile.php?id=1000229059382488_tn_=ICH-R&eid=ARAipaG9DakJLsOVYnldSP-jljqPINbkcESH67NAdg; http://www.bta.bg/bg
13. БОГОЕВА, Ирина. *С международна онлайн конференция отбелязаха двоен празник в българската библиотека в Кишинев* [online]. [citată 9 martie 2021]. Disponibil: <https://glaspress.rs/c-международна-онлайн-конференция-от/>